

תיקוני עירובין

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 372
אב תשס"ג

שעות נצא עם הבנה ברורה ומעשית, שאפשר גם ליישם אותה לבד, במידה מסוימת. כינוס זה מיועד גם למי שעדיין לא למד ועסק בהלכות אלו, כי הלימוד מתחיל מהבסיס ממש, ומהר מאוד מגיעים לפן המעשי וההלכתי. בתוך המהלך שזורים הרבה פתרונות ועצות פרקטיות להקמת עירוב, והדברים מועילים מאוד למי שבבין הזמנים רוצה לעשות עירוב לחצר שלו היכן שיהיה.

סדרי הכינוס הם: תחילת המעמד יהיה סדר לימוד בחברות, או לבד, מתוך חוברת קיצור הלכות נפלא, שנדפס מחדש בחוברת "עירובין למעשה", מלווה בתמונות צבעוניות להמחשה. לאחר מכן יתקיים שיעור מלווה במצגת שקופיות, לסיכום הדינים ולהסביר יותר את המציאות בשטח, משולב בשאלות אקטואליות. כמו כן יהיה דף של שאלות שיחולק לציבור, על מנת שישבו עליהם בכתב, ויחזירו לתיבת התשובות. אחר שרכשנו את ידיעת ההלכות, נצא לשדות המושב, לראות את העירוב, ולראות איך מתמודדים עם התחזוקה, ועם מגוון של דרישות ותנאי שטח. ומשם נחזור לחצר בית הכנסת, להקים עירוב לחצר, מתוך שימת לב לפרטי ההלכות בבניית צורת הפתח, ובעומד מרובה על הפרוץ. שמתוך כך נדע ליישם כעין זה, כאשר אנו נצטרך להקים עירוב ביום מן הימים, בשנה זו או בשנה אחרת, הקנין הזה ילווה אותנו בעז"ה לכל החיים.

הדגמת הערכה החדשה להקמת עירוב בשטח

בשלב זה נשתמש בערכה החדשה להקמת עירוב בשטח, באמצעות לחיים מיוחדים שהם משמשים גם כעמודים לקשירת החוט בראשם, ויש להם תושבת המייצבת אותם, שיכולים לעמוד גם ללא שום חיבור בקרקע כגון על קרקע מרוצפת, שזה אחד מההתמודדויות בחצרות הצימרים. אך כמובן שכאשר קושרים עליו את החוט ומותחים את החוט שלא יתנדנד ברות, אין הלחי יכול להחזיק מעמד. כמו כן יש גם תנאי הלכתי בלחי המשמש לצורת הפתח, שצריך שיהיה ראוי להעמיד דלת כלשהי (ש"ע סי' ש"ב ס"א), ואם יתברר דלת קלה הוא יפול אינו כשר לצווה"פ. לצורך כך יש חורים בצדי הלחיים, שבהם מעבידים חוט, וקושרים את הלחי לכל מיני זיזים שיש בשטח, למזגן, סורג, עץ, וכדומה. המעלה היא שבמצב כזה שהחיבור אינו נדרש כדי לייצב את הלחי, אלא כדי להגן עליו ממתוחה של החוט והדלת, ולצורך זה אפשר שהקשירה תהיה גם לדבר רחוק מעט, וזה דבר קל למצוא.

הדגמת הערכה להקמת עירוב ומני, בכניסת השכני

כמו כן הושקע עוד הרבה מחשבה לעשות אותם בגודל פרקטי שנוכנס לרכב רגיל, ומצד שני שלא יהיה בגובה מצומצם, כדי שיוכל להיות כשר גם במקומות עפר, כגון במקום שהאדמה עם תוליות קטנות של עשרה ס"מ, הרי אם הלחי יהיה בגובה מטר, וממילא גם החוט שעליו יהיה בגובה זה, הרי היה קטע מהפתח שאין בו חלל בגובה י" טפחים, והוא יאבד דין פתח. ולגבי זה לא יעזור דין עומד מרובה, כי כשהפתח נפסל כולו נפסל, וגם בקטעים שיש חלל י" טפחים אינו כשר, [ונעשה פירצה יותר מי אמות]. לכן הגובה הוא מטר ועשרים, ומודגש בדף ההוראות שצריך לבדוק שיש חלל י" טפחים תחת החוט, לכל אורך הפתח.

יתר מעשרה ישובים זכינו להכשיר בשנה האחרונה - בזכותך!?
בשבוע האחרון התקיימו שני כינוסים מיוחדים, בירושלים ובבני ברק, לעשרות אברכים מלומדי השיעורים, שהתגייסו כדי להגדיל את הפעילות של מוקד העירוב בס"ד. כפי שהובא בפרוספקט המתפרסם בימים אלו, זכינו בשנה האחרונה לזכות יותר מעשרה ערים וישובים שלא היה בהם

רבים צריכים לו, לא נשאייר לאחרים לקחת את הזכויות
בימים אלו שנמצאים לקראת ימי בין הזמנים, מוקד העירוב משקיע מאמצים לערוך לציבור הרחב סיורים מיוחדים, שבהם יוכלו להכיר מקרוב את הלכות עירובין ואת הצורה הפרקטית שעושים עירוב בזמננו. יחד עם כל העומס של ימי המגבית השנתית המתקיימת בימים אלו, תחת הכותרת "רבים צריכים לו".

ובעצם לא רק "רבים", אלא כל אחד כפשוטו, צריך לדעת מתי להסתמך על העירוב, בין אם זה אדם שרגיל לטלטל בעירו וכעת נוסע לישוב שבו ספק אם העירוב כשר, וצריך להתקשר ולברר כל מקום לגופו. ובין אם זה אדם שלא מטלטל תמיד גם בשכונה, וכעת סועד את החולה בבית החולים ואינו מוצא דרך לברר האם הוא יכול לטלטל בתוך המחלקה. כמו כן משפחה או ישיבה שנסעה למתחם מבודד, וחשבו שהכל מוקף בגדר, וכשבאו גילו שיש כמה פתחים ופירצות ומתעוררות להם שאלות סבוכות כולם, כולם, צריכים לדעת לברר, לדעת לא לסמוך על שמועות סתם, להגיע אל המקומות המוסמכים, ולפעמים גם לעשות בידיים תיקונים שיהם הצלה לרבים.

לשם כך אנו פונים כעת לציבור, לתמוך ולתרום למגבית הגדולה, למען המשך הקיום של המפעל הגדול הזה - מוקד העירוב, שבס"ד מביא תועלת עצומה לכלל ולפרט, בתיקון העירובים ובנתינת המידע הנכון. כעת זה התפקיד שלנו, לא נמתין שאחרים יתנו, אחרים יקבלו את הזכויות הגדולות האלו, אלא אנחנו נתאמץ להיות שותפים גדולים בתרומה גדולה, ויחד נזכה להוסיף ולהדד בשמירת השבת שלנו ושל כל יהודי בעולם.

יום עיון ללימוד הלכות עירובין למעשה, קנין לכל החיים
יחד עם הצורך בהשגת התרומות, מוקד העירוב ממשיך עם המשימות החשובות להגדיל תורה ולהאדירה, ולארגן כינוסים וסיורים לציבור הרחב, שמבקש ומשתוקק להבין הכל ברגע אחד.

לאור הביקוש הגדול, יתקיים בעז"ה גם בשנה זו, יום עיון מיוחד בישוב "בית חלקיה", הישוב שמארח אותנו בכבוד כבר כמה שנים, ובו נלמד בס"ד מהבסיס ההלכתי ועד צורת העשייה בפועל עם המחשה מעשית. תוך כמה

בס"ד

יום עיון חווייתי בנושאי עירוב

בני התורה מוזמנים בימי בין הזמנים להדגמת הלכות עירובין למעשה הסיור יתקיים ביום ראשון, י"ב אב במושב בית חלקיה

15:00 לימוד הלכות ושאלות אקטואליות עם החוברת החדשה "עירובין למעשה"

16:30 דברי הלכה מאחד הרבנים שליט"א

16:45 שיעור בליווי מצגת

18:00 יציאה לשטח לעירוב המושב המחשה ודיון בבעיות ובפתרונות.

19:00 בניית עירוב לדוגמא בחצר במושב

הסעה מאורגנת תצא מירושלים ובני ברק קוד התחנה ציבורית: מב"כ 366, סיושליב 481

ההרשמה מראש חובה | טלפון 055-678-3323

בית "שארית ישראל" שלמה המלך 19 ב"ב ת.ד. 3288 בני ברק, טלפון. 03-6773330 פקס. 03-677030

עירוב כשר כלל, היה עמודים שנפלו, וחוטמים שהיו קשורים מהצד של העמוד, ועוד דברים הפוסלים מעיקר הדין, וכעת הוסיפו כמה עשרות עמודים בכל ישוב, והכשירו את העירוב.

אמנם ברוב המקומות עדיין זה לא עירוב שכונתי מהודר, כי אין כזו אפשרות בעירוב של עיר גדולה, ונוקיים להסתמך על קולות גדולות, לכן איננו מפרסמים את שמותיהם, כי בני תורה צריכים להקפיד על רמת כשרות גבוהה יותר. אבל רבותינו לימדונו, שיש צורך לתקן את העירובים האלו, שלא יהיו פסולים, כדי להציל את המטלטלים מחילול שבת, וכן נהג מרן החזו"א עצמו, שהיה מורה שלא לטלטל בעירוב של העיר בבני ברק, ובכל זאת שלח לתקן את העירוב, והאחראי היה מתיעץ עם מרן זצ"ל. כלומר, שאם העירוב מתיר לפי שיטות מסוימות, אף שאנו נחמיר לעצמינו וגם לבני משפחותינו, בכל זאת זו זכות של הצלה מחילול שבת והזכות הזאת עומדת לפנינו כעת במגבית "רבים צריכים לו", להגדיל ולהרחיב את המענה לעוד ערים וישובים.

מרן החזו"א טרח לתקן עירוב שאינו ניתן לטלטל בו

מסופר על מרן החזו"א שכאשר הגיע לעיר צפת וראה שיש עמוד בתוך חצר המוקפת, שדעת המקור חיים והמשנ"ב (סי' שס"ג ס"ק ק"ג) שהוא פסול, קרא למשמשו והלך עימו בשקט להוציא את העמוד ולחבר אותו מחוץ לחצר. למרות שמסתמא הוא ידע שזה לא במצב שכל שאר הדברים כשרים לשביעות רצונו, בכל זאת

מה שראה הוא טרח לתקן. אם כך החזו"א טרח בגופו, בגיל שכבר לא היה צעיר ולא בריא, מה נאמר אנחנו שבסה"כ לא מבקשים מאיתנו לסחוב עמוד או לחפור בור באדמה באיזה ישוב או עיר רחוקה, אלא לתת את הדלק ואת האפשרות לאלו שמתאמצים במלאכת הקודש, שיהיה להם את האמצעים הנדרשים לכך. ודאי שהמאמץ לתרום 300 שקלים שווה לנו.

אם נעשה חשבון פשוט, כמה זכויות אפשר לזכות בהצלת ישוב אחד, נעשה חשבון, 2000 תושבים [ישוב קלאסי לא גדול], בכל שבת לפחות עשרה פעמים מוציאים דברים, סה"כ 20,000 מצוות בשבת אחת, כפול 54 שבתות שיש בשנה ויום כיפור = למעלה ממיליון מצוות בשנה אחת!

דין היקף בקעה בעירוב המחבר בין הישובים

בכינוס שהתקיים בירושלים השתתף הגאון רבי משה ברלין שליט"א, שבא לזרז את האברכים לצאת לפעילות ולסייע למוקד העירוב. ויחד עם זה עסקנו גם בפלפול בהלכות, בדין עירוב הנעשה בין שני ישובים, ולכל ישוב יש עירוב בנפרד, יוצא א"כ שהעירוב שביניהם הוא מקיף רק בקעה, כלומר שטח שאין בו דיורים. ואמנם אינו כקרפף, כיון שאנשים משתמשים בו ללכת ממקום למקום, ואפשר להקיף אותו במחיצות, אבל יש הגבלה בשו"ע (סי' שס"ב ס"י) שאי אפשר להקיף בצורות הפתח [כגון העמודים והחוטמים שעושים בזמנינו], אלא שיהיה לפחות רובו במחיצות ממש. וזה נוגע בהרבה מקומות, כגון בין חפץ חיים לבית חלקיה, ובין בית חלקיה ליד בנימין, ועוד מאות מקומות, ודעת הגר"מ לובין שיש לזה דין בקעה, שהצוה"פ אינה יכולה להועיל.

הגר"מ ברלין שליט"א בתוך דבריו על החיזוק למוקד העירוב, שקע בפלפולים בסברת דין זה, לטעון שאפשר להתיר את העירוב שביניהם [כאשר מפקחים על תיקונו מידי שבוש], כיון שזה גם דרך לדיורים שבתוך העיר, הוא מקבל שם של היקף לדיורים. ועוד האריך בסברות בזה. אך כבר הבאנו שמדברי הפוסקים משמע לאסור, שהפוסקים דנו כשיש שטח גדול פנוי הסמוך לעיר, והקיפו היקף גדול שכולל גם שטח זה, דעת החתם סופר (שו"ת א"ח סי' פ"ח) שהצוה"פ שנמצאת סמוך לשטח הפנוי, נחשבת כצורת הפתח בבקעה, ואינה יכולה להשלים את היקף העיר אלא אם יהיו רוב היקף סמוך לבתים. אבל החזו"א (סי' ע"ט סק"ה) חולק ומתיר, שכיון

שהצוה"פ מתירות את כל המקום שכולל גם דיורים, נחשב כולו היקף לדיורים שמתור לעשותו בצורת הפתח. ולפ"ז כשיש קו של צוה"פ המפריד בין העיר לבין השטח הפנוי, גם לדעת החזו"א זה יהיה אסור. וצ"ע למעשה. לפני כמה שנים כאשר נתבקשו לסייע בתכנית לעירוב בעיר בית שמש, בין רמה א' לרמה ב', [והיה בזה נפק"מ לדין התחומין], עוררנו ג"כ את הנידון הזה, כיון שלרמה א' יש עירוב שכונתי שסוגר בסוף השכונה, ולרמה ב' יש ג" סגירה לעירוב, והקטע של הכביש שביניהם [נחל הקישון] אין בו דיורים, וההיקף שלו הוא רק צוה"פ. לכן עשו שם פתרון, שהבית האחרון חצוי מחוץ לעירוב של השכונה, ופתחו אל העירוב המחבר, וכך יש עכ"פ בית אחד בתוך ההיקף.

גדר חדשה עם פירצות קטנות ושתיים מתוכן פוסלות

בשבוע שעבר צלצל למוקד העירוב האחראי על העירוב באחת הערים הידועות, ואמר שיש לו בקשה שנגיע לבדוק משהו שהשתנה לו בעירוב, שלדעתו זה נראה בסדר, והוא גם קרא לאחד מהרבנים בעיר והראה לו והוא אישר את הענין, ובכל זאת כדאי שאתה מקצועי "רק תשים עין" לראות שאין בעיה. במקרה זה היה קו של עירוב שבעבר עשינו חידוש לחוטמים שהיו שם, וכעת המועצה עשתה פתאום גדר לאורך הטיילת באורך קילומטר! וזה יכול להיות תחליף לעמודים והחוטמים שמאחוריהם, ויחסוך בבדיקה ובתחזוקה.

הגענו למקום ועברנו לאורך הגדר, היו בה הרבה פירצות קטנות באורך מטר, שהשאירו כוונה כדי שיהיה גישה לארונות חשמל המותקנים צמוד לטיילת. [ואין בהם בקיעת רבים, כי אחריו יש נחל וקוצים]. האחראי כבר ידע לומר שזה בסדר כי כולם פחות מי אמות, אבל כפי שלמדנו בשיעורים ובגיליונות שבמקרים אלו צריך בעיקר לבדוק שיהיה מכוון זה כנגד זה, ולא יהיה כפירצה בקרן זוית, שהיא פוסלת גם בפחות מי אמות, ואפילו בג' או ד' טפחים [עי' משנ"ב סי' שס"א ס"ק י']. עברנו אחד אחרי השני, והכל הסתדר מכוון זה כנגד זה. אך רגע אחד לפני הסוף, הגענו למקום שהיו שני פתחים סמוכים, הדבר הזה הדליק לנו מחשבה, למדוד כמה יש בכל פירצה. מדדנו ומצאנו שיש פירצה באורך 1.45 מטר, ואחריה גדר באותה מידה 1.45 מטר, ואחריה פירצה באורך 2.50 מטר. כל פירצה פחות מי אמות נראה שזה מותר, ואז עורר הבדק שזה נפסל על קוצו של גדר. כיון שיש דין "אתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה", ומבואר בפוסקים שזה נאמר גם כאשר בצד אחד שווה לגדר, ובצד שני יותר מהגדר. וא"כ הגדר שבאמצע מתבטלת, ויוצא שנחשב הכל כפירצה אחת גדולה באורך של 5.40 מטר! וזה יותר מי אמות ופוסל את העירוב.

הדבר הזה מלמד אותנו כמה צריך עירנות לכל פרטי ההלכות, לא מספיק לדעת את ההלכות העיקריות, ולא לראות במבט שטחי, אלא צריך לחשב כל דבר, כי לפעמים חוסר שימת לב קטנה, יכול להיות שכל העירוב של עיר שלימה יהיה פסול. [למעשה נית לתקן בצורה קלה, להאריך את הגדר ולצמצם את הפירצה הקטה בשני ס"מ, ואז יהיה בצד אחד פחות משיעור העומד, ואז אין דין אתי אוירא, כי בצד אחד הפרוץ פחות מהעומד].

בשורה משמחת לחודש אלול

בעז"ה בתחילת חודש אלול יתקיימו השיעורים המיוחדים בהלכות סוכה הלכה למעשה, מלווים בחידושי פוסקי זמנינו, עם עשרות נפק"מ מצויות בסוכות בזמנינו, מלווים בהסברים ברורים והמחשבות ע"י מצגת שרטוטים ותמונות, שיש בהם תועלת עצומה לכל אברך, לרכוש ידיעה בהשקעה לא גדולה.

המסגרת כוללת 4 שיעורים, בשעות הערב

בערים: בני ברק, ירושלים, ומודיעין עילית

הרישום יפתח בעז"ה בימים הקרובים

בטל' של מוקד העירוב - 0548483320 שלוחה 6

תורמים עכשיו!

בטלפון:
מערכת ממוחשבת: 073-2757-008
ע"י נציג: 054-8483320

בהעברה בנקאית
בנק מרכזניתל 17, סניף 732,
חשבון 49410 מוקד העירוב

במכשירי נדרים פלוס
או קהילות בחיפוש
"מוקד העירוב"

בדף הקמפיין
רבים צריכים לו

מרן הגר"ש גלאי שליט"א, יעתיר
בעד החורמים למוקד העירוב
ומנין ת"ח יעתירו עליך בציון מרן
החזו"א זצ"ל, מרא דעירובין
לשמירה כהלכה בכל ימי בין הזמנים